

tripliek

nr. 47 herfst '13

Lyano

Seizoensverbonden tijdschrift van Downsyndroom Vlaanderen;
een forum dat replek geeft omtrent alle aspecten van trisomie-21
Downsyndroom Vlaanderen - Sint-Martinusstraat 14 - 2250 KONTICH
driemaandelijks - oktober-november-december 2013 - Afgiftekantoor Gent X - P309452

Veilig op pad ... met Vpad

Nieuwe ontwikkelingen geven nieuwe mogelijkheden. In de afgelopen jaren zijn er een aantal computerprogramma's en apps voor tablets en smartphones op de markt gekomen die zich specifiek richten tot personen met een beperking. Bv., blinden en slechtzienden¹, doven en slechthorenden², personen met dyslexie³, ... De ontwikkelingen tonen aan dat de zorg steeds mobieler wordt (van computer toepassingen naar smartphone toepassingen). Vaak zijn de programma's ontwikkeld en geruggesteund door mensen die met de doelgroep ervaring en voeling hebben, en er met hart en ziel mee begaan zijn.

In deze bijdrage stellen we Vpad voor. Vpad is een app voor de smartphone, ontwikkeld aan Thomas More Kempen hogeschool in 2010. De komende 2 jaar wordt Vpad verfijnd en verder onderzocht. We doen een warme oproep: we willen Vpad technisch nog beter maken zodat meer mensen deze toepassing kunnen gebruiken. Als je je aangesproken voelt om hieraan mee te werken, lees dan zeker het stukje 'gebruikers gezocht'.

V-wat ?

Vpad is een mobiele applicatie die personen met een verstandelijke beperking, zoals personen met Downsyndroom, ondersteunt bij verplaatsingen die ze zelfstandig uitvoeren (bv., van thuis naar het dagcentrum, van thuis naar de bakker, ...). Door deze app kunnen mensen met een verstandelijke beperking meer zelfstandig mobiel worden of zijn. Het proces met behulp van Vpad start met een ouder of begeleider die een pad op zijn computer tekent met Google maps. Eens de gebruiker, in ons voorbeeld Siemon, naar de plaats van bestemming wilt gaan, wordt Vpad op Siemons smartphone geactiveerd. De begeleider of ouder krijgt een bericht dat Siemon vertrekt. Wanneer Siemon van het pad afwijkt wordt de ouder of begeleider gewaarschuwd via sms en email. Hij kan

¹ Bv., BlindSquare of Mobile Geo, zie <http://www.kijkophulpmiddelen.com/richtingwijzer/alle-hulpmiddelen>

² Bv., BioAid

³ Bv., AppWriter of Lingro

Siemon is hier

dan op de computer online volgen wat er gebeurt. De ouder/begeleider kan kijken of er actie moet ondernomen worden. Als Siemon toevallig op een verkeerde bus zit, kan zijn papa hem bellen om te zeggen aan welke halte hij best af stapt en wat hij moet doen om de goede bus te nemen. Als Siemon van het pad afwijkt in de buurt van een krantenwinkel, weet zijn papa dat het mogelijk is dat Siemon even een blikje cola koopt. In dat geval zal hij Siemon niet opbellen maar weet hij dat hij waarschijnlijk later thuis zal zijn. Vele personen met verstandelijke beperking zullen in staat zijn deze trajecten na verloop van training zelfstandig uit te voeren, maar soms kunnen onverwachte situaties –zoals hierboven beschreven– in de praktijk tot onverwachte reacties leiden.

Persoonlijke ervaringen:

Jan (papa) en Siemon (zoon/gebruiker)

“Er zijn veel pluspunten. Siemon kan meer zelf beslissen waar hij heen gaat en wanneer. Vroeger, toen hij Vpad nog niet gebruikte, was er altijd iemand bij hem wanneer hij zich verplaatste. Nu is hij helemaal alleen op pad terwijl hij weet dat wij hem volgen via zijn gsm. Dat maakt een enorm verschil voor hem. Het appelleert hem op zijn eigen kunnen, hij kan zelf beslissingen nemen. Hij maakt contact met mensen zonder dat er iemand over zijn schouder mee kijkt. Siemon komt op een andere manier in aanraking met de samenleving. Ook omgekeerd zijn er troeven. Als mensen met een beperking meer op straat of op de bus te zien zijn, wordt de acceptatie veel groter. Op die manier bouwen mensen met beperking zelf aan meer inclusie”, zegt Jan Dekelver, papa van Siemon.

“Het heeft wel wat voorbereiding gekost om Vpad in gebruik te nemen. Siemon had immers nog nooit op eigen houtje de bus genomen. Het werd een opleiding in stapjes: eerst meerdere keren samen met hem de bus nemen van punt A naar punt B, dan wat afstand houden en hem observeren. Vervolgens hem naar de halte brengen, zelfstandig laten opstappen en zorgen dat er aan de eindhalte iemand klaar staat om hem op te vangen. Tussendoor nog een toneeltje spelen thuis: “Siemon, ik ben de buschauffeur en jij stapt op, wat ga je mij vragen? Waar ga je zitten?”. Twee jaar geleden kon ik mij niet inbeelden dat Siemon zelf de bus zou nemen. Vandaag vertrekt hij thuis, gaat zelfstandig naar de bushalte en stapt op de bus naar zijn eindbestemming, inclusief overstap op een andere lijn. De chauffeurs van De Lijn zijn hierbij enorm behulpzaam.”

“Vpad heeft ons als ouders geleerd om Siemon wat meer los te laten en hem zijn eigen keuzes te laten maken. Dat houdt in dat we risico’s durven nemen. Zo kregen we een sms dat Siemon van het pad afweek. Toen ik, via de Vpad website, ging kijken waar hij was, stelde ik vast dat hij het frietkot een bezoekje bracht. Hij was een paar haltes te vroeg van de bus gestapt en was rustig een pakje friet gaan eten. Daarna heeft hij de volgende bus naar huis genomen. Heerlijk toch!”

“Af en toe houden we ons hart vast. De batterij van zijn smartphone was al een paar keer leeg terwijl hij onderweg was waardoor we alle contact verloren. Maar de risico’s wegen niet op tegenover de meerwaarde. Het eigenwaardegevoel van Siemon is sterk toegenomen en hij ontwikkelde nieuwe vaardigheden. Soms komt hij zelf met de oplossing. Kort geleden kreeg ik telefoon vanuit een café. De belwaarde van Siemon was op waardoor zijn toestel onbruikbaar was maar hij had de uitbater gevraagd zijn papa te bellen om te verwittigen dat alles in orde was, dat hij een cola aan het drinken was en wat later thuis zou zijn.”

“Siemon zelf vindt dit allemaal geweldig. Hij is zich er goed van bewust dat we hem volgen. Dat geeft hem het vertrouwen om zelf initiatief te nemen. “Ik wil naar mijn vrienden fietsten” of “Mama, je moet niet koken voor mij, ik ga vanavond als ik naar huis kom zelf nog iets eten”. Of, als hij thuis komt en met een brede glimlach: “Heb je gezien dat ik nog iets gaan drinken ben?” Het zijn gewone dingen geworden in zijn leven. Twee jaar geleden leek dat onmogelijk.”

Vpad: vervolgonderzoek

“De eerste versie, werd ontwikkeld door twee studenten aan Thomas More. Nadien nam ik de ontwikkeling over. Vpad kreeg de Europese E-Inclusion award in 2012”, vertelt Steven Solberg, die mee met Jan Dekelver aan de wieg stond van de huidige app. *“Maar we willen verder gaan en Vpad nog beter maken”,* voegt hij eraan toe.

Hoe kunnen we Vpad nog functioneler maken voor onze doelgroep? Er wordt gewerkt aan een koppeling met De Lijn en aan het technologisch platform van Imob. (Instituut voor Mobiliteit van de universiteit Hasselt). Dit biedt extra mogelijkheden. Thomas More en Imob krijgen hiervoor steun van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse Overheid. De Lijn heeft toegezegd om informatie over de busroutes ter beschikking te stellen. *“Zo kunnen we accurater de paden voorbereiden. Vandaag weten we meestal niet welk traject een bepaalde bus volgt waardoor het moeilijk is om het pad goed voor te bereiden. Op termijn hopen we real-time informatie van De Lijn te integreren zodat we ook kunnen rekening houden met vertragingen of omleidingen.”* zegt Steven Solberg. Er wordt ook gewerkt aan de integratie met Cloudina (<http://www.cloudina.eu/nl>), een platform dat nog meer apps biedt om mensen met beperkingen te ondersteunen.

Vicky Franssen en Jo Daems van Thomas More zullen de effectiviteit en meerwaarde van Vpad verder onderzoeken. Verbetert, vergemakkelijkt, assisteert het gebruik van Vpad en van het openbaar vervoer (De Lijn) de mobiliteit van mensen met een verstandelijke beperking? Is de doelgroep mobieler geworden, zelfredzamer, zelfstandiger en ... gelukkiger door het gebruik van Vpad? Waar situeren zich de valkuilen en tricks. Welke tips krijgen we mee van hen die er dagdagelijks mee zullen werken (gebruikers, ouders en begeleiders)?

Vpad zoekt gebruikers.

De specifieke doelgroep voor het onderzoek zijn mensen met een verstandelijke beperking die, mits wat extra ondersteuning, in staat zijn zich zelfstandig te verplaatsen, inclusief het openbaar vervoer van De Lijn. Voor het vervolgonderzoek zoeken we 30 personen die samen met hun ouder/begeleider hun verplaatsingsgedrag gedurende enkele weken willen noteren en eventueel V-pad willen uitproberen. Indien je interesse hebt kan je contact opnemen met Jo.Daems@thomasmore.be. Zij staat in voor de selectie, opleiding en voorbereiding van de 30 personen.

JAN DEKELVER, VICKY FRANSSEN, JO DAEMS, STEVEN SOLBERG

